PRZEGLĄD KUPIECKI

ORGAN ZWIĄZKU STOWARZYSZEŃ KUPIECKICH MAŁOPOLSKI ZACHODNIEJ

Kilka uwag do zeznania o obrocie.

Dnia 15 lutego mija termin do składania zeznań o obrocie za rok 1926.
Zeznania złożyć muszą wszystkie przedsiębiorstwa handlowe kat. I-ej i II-ej (także przedsiębiorstwa skupu zawodowego), wszystkie przedsiębiorstwa przemysłowe kat. od I-ej do V-ej, oraz zajęcia przemysłowe kat. I., II. a) i II. b), oraz zawody wolne.

Wystawienie zeznania nie przedstawia w zasadzie żadnych trudności, gdyż należy wypełnić odpowiednie rubryki zeznania, co jest sprawą bardzo prostą. — Pewne trudności powstać jedynie mogą przy wypełnieniu rubryk obrotu.

W dawnych zeznaniach istniała jedna rubryka dla podania sumy obrotu. — Obecnie musiało powstać zróżniczkowanie z tego powodu, że jedno i to samo przedsiębiorstwo opłacać może podatek przemysłowy wedle kilku różnych stawek podatkowych. — Stawka podatkowa zależy bowiem od rodzaju sprzedawanego towaru i rodzaju handlu (handel hurtowny, detaliczny i drobny).

Na formularzu wzór Nr. 3 (biały) do art. 52 i 53 ustawy oraz paragr. 54 i 55 rozp. wykon. — na drugiej stronie zeznania w rubryce I. należy podać ogólną sumę obrotu, osiągniętego w przedsiębiorstwie, bez względu na to, jaką stawkę ma się opłacać.

Dalsze rubryki służą do zróżniczkowania obrotu.

W rubryce II. należy podać sumę obrotu, osiągniętego ze sprzedaży hurtownej artykułów pierwszej potrzeby, oraz surowców, niezbędnych dla rozwoju rolnictwa i przemysłu krajowego, a wymienionych w wykazie artykułów pierwszej potrzeby (art. 7, lit. b), oraz ostatni, które płacą wraz z dodatkiem 0'62 i pół procent podatku obrotowego.

W rubryce III. podać należy sumę obrotu, osiągniętego z detalicznej i drobnej sprzedaży artykułów spożywczych pierwszej potrzeby, a wymienionych w wykazie artykułów pierwszej potrzeby (art. 7. lit. o), oraz ustęp ostatni, które płacą 1'25 procent podatku obrotowego.

W rubryce IV. podać należy: sumę obrotu, osiągniętego ze sprzedaży hurtownej towarów, co do których w myśl ustępu drugiego art. 7 ustawy stopa podatku została obniżona do 1 procent.

W ten sposób rubryka I. obejmuje cały obrót przedsiębiorstwa, — a rubryki dalsze wykazują, jaka część ze sumy, podanej w rubryce I., korzysta z ulgowych stawek podatkowych.

Przykład:

Cały obrót przedsiębiorstwa wynosił w r. 1926 — 100.000 zł. Sumę tę należy wpisać w rubryce I.

Z tych 100.000 zł. wynosił obrót hurtowy towarami, od którego należy opłacać podatek wedle stawki pół procent — 40.000 zł., wobec czego tę ostatnią sumę należy wpisać w rubryce II.

Z zeznania tego wynika, że przedsiębiorstwo miało 60.000 zł. obrotu, od którego należy opłacić podatek wedle stawki 2 procent, a 40.000 zł., od którego opłacić ma podatek wedle stawki pół procent.

Sumy obrotu powinny być podane za każdy miesiąc z osobna. — O ile przedsiębiorstwo prowadzi księgi handlowe, może ze swojego obrotu potrącić zwroty towarów, bonifikacje, frachty i wydatki, wyłożone za odbiorcę.

Złożenie nieprawdziwego zeznania stanowi przekroczenie, karane grzywną od 2-krotnej do 20-krotnej sumy ukróconego podatku, oraz w razie okoliczności obciążających aresztem do 6-ciu miesięcy.

Niezłożenie zeznania lub złożenie zeznania po terminie pociąga za sobą grzywnę od 50—500 zł., — a co najważniejsze — płatnik taki traci prawo odwołania od wymiaru podatku.

Doroczne Walne Zgromadzenie

Związku Wierzycieli Województwa Krakowskiego w **Krakowie** odbędzie się dnia 30. stycznia 1927 roku, o godzinie 3 po południu, a w razie braku kompletu punktualnie o godzinie 4-tej po południu, w lokalu własnym w Krakowie, przy ul. Mikołajskiej 6, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie.
2) Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia.
3) Sprawozdanie z działalności Związku: a) Sekretarza, b) skarbnika.
4) Wniosek Komisji kontrolującej.
5) Dyskusja.
6) Wybór: a) 6-ciu członków Wydziału i 2-ch zastępców.
7) Wnioski.

Prezydjum Związku Wierzycieli Woj. Krak. w Krakowie.

Ulgi przy nabywaniu świadectw przemysłowych
przez ulicznych sprzedawców wyrobów tytoniowych oraz pism i gazet.

W myśl postanowień części II. lit. A taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy z dnia 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym („Dz. Ust. P." Nr. 79/1925, poz. 550), przedsiębiorstwa ulicznej sprzedaży wyrobów tytoniowych ze skrzynek oraz pism i gazet z koszyków winny być zaopatrzone w świadectwa przemysłowe IV. kategorji handlowej.

Jednakże Ministerstwo Skarbu upoważniło Izby skarbowe na zasadzie art. 94 pow. ustawy do zwalniania w wyjątkowych wypadkach ulicznych sprzedawców wyrobów tytoniowych ze skrzynek oraz pism i gazet z koszyka od obowiązku nabywania świadectw przemysłowych na 1927 rok, o ile nabycie świadectwa mogłoby istotnie zagrozić egzystencji gospodarczej podatnika.

Zwolnienie od obowiązku nabycia świadectwa przemysłowego nie może dotyczyć tych z wymienionych wyżej przedsiębiorstw, które nabyły już na 1927 rok świadectwa przemysłowe.

Udzielając tych uprawnień, Ministerstwo Skarbu zaznaczyło, że należy je stosować tylko na indywidualne należycie umotywowane podania podatników, zaopinjowane przez władzę wymiarową I. instancji i po przeprowadzeniu szczegółowych dochodzeń, stwierdzających niezbicie możliwość powstania skutków, przewidzianych w art. 94 ustawy.

Jednocześnie — wobec tego, że przedsiębiorstwa handlowe, prowadzące uliczną sprzedaż pism według oznaczonych z góry cen, otrzymują faktycznie od hurtowników lub wprost od wydawnictw tylko ściśle określone wynagrodzenie w postaci różnicy między ceną, wyznaczoną przez hurtownika lub wydawnictwo, a ceną sprzedażną, — Ministerstwo Skarbu zarządziło, aby w drodze wyjątku od postanowień § 16 rozporządzenia Ministerstwa Skarbu z dnia 8 sierpnia 1925 r. („Dz. Ust. R. P." Nr. 82/1925, poz. 560) przy ustalaniu obrotów dla wymienionych wyżej przedsiębiorstw stosowano postanowienia art. 5, poz. 5, przy wymierzaniu zaś podatku przemysłowego od tak ustalonych obrotów — art. 7, ilt .d) ustawy z dnia 15 lipca 1925 r.

Z działalności Centrali Z. K.

Stawka podatku obrotowego przy hurtownej sprzedaży soli, wykazanej w księgach akcyz. Centrala Związku Kupców zwróciła się do Ministerstwa Skarbu z memorjałem o uznanie ksiąg akcyzowych za równoznaczne z prawidłowemi księgami handlowemi i o obliczenie podatku obrotowego od przedsiębiorstw hurtownej sprzedaży soli, prowadzących księgi akcyzowe — w wysokości pół procent obrotu.

Obliczanie podatku obrotowego od sprzedaży wódek w naczyniach zamkniętych w restauracjach. Centrala Związku Kupców zwróciła się do Ministerstwa Skarbu z prośbą o wyjaśnienie, że sprzedaż wódek w naczyniach zamkniętych, prowadzona zarówno w sklepach, jak w restauracjach, winna opłacać podatek obrotowy od prowizji brutto, a nie od pełnej wartości towaru.

Jawność w postępowaniu odwoławczem przy wymiarze podatku obrotowego. Centrala Związku Kupców wystosowała do Ministerstwa Skarbu memorjał o rozszerzeniu okólnika Ministerstwa Skarbu Nr. 175, z dnia 27 września 1926 r., L. D. P. O. 12287/III. również na postępowanie odwoławcze w ten sposób, aby Izby Skarbowe były obowiązane do udzielania płatnikom podstaw wymiaru podatku obrotowego dla umożliwienia im należytej obrony na komisji odwoławczej.

Umarzanie zaległych kwot podatku obrotowego w r. 1925. Centrala Związku Kupców zwróciła się do Ministerstwa Skarbu z memorjałem o upoważnienie władz skarbowych I. instancji do umarzania na indywidualne podania płatników w zasługujących na uwzględnienie wypadkach zaległych kwot podatku obrotowego za rok 1925.

Prolongata koncesji. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 grudnia r. b. („Dz. U. R. P." Nr. 121, poz. 696) przedłuża termin wykonania znanego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 grudnia 1924 r. o rewizji koncesji („Dz. U. R. P." Nr. 114, poz. 1022) do dnia 1 lipca 1928 r.

Stąd wynika, że koncesje, które zostały cofnięte, mogą być przez właściwą władzę skarbową prolongowane jeszcze na półtora roku.

Zamało mamy ryżu, herbaty, kakao i śliwek. Jak wiadomo, wyznaczone zostały szczupłe kontyngenty na importowane artykuły żywnościowe, nie uprawiane w kraju, jak ryż, śliwki, smalec, korzenie, kakao, kawa i herbata. Zrozumiałem jest, że brak tych artykułów w kraju musi spowodować drożyznę i nienormalny stan gospodarczy na rynku.

Jak dalece import został ograniczony, posłuży następująca ilustracja: zapotrzebowanie smalcu przez Centralę Związków Kupców wynosiło 2.275 ton, wyznaczony zaś kontyngent wraz z dodatkiem stanowi 305 ton, czyli circa 12 procent, kakao zapotrzebowano 690 ton, przyznano 30 ton, t. j. 4 i pół procent, korzenie — 1354 ton, przyznano — 140 ton, t. j. 10

procent i wreszcie zapotrzebowano ryżu 9675 ton, przyznano tylko 2800 ton, t. j. 28 procent.

Centrala Związku Kupców zwróciła się dnia 14. b. m. z odnośnym memorjałem w tej sprawie do p. ministra dla handlu i przemysłu, domagając się znacznego powiększenia kontyngentów na ryż, smalec, korzenie, herbatę, kakao i śliwki w takim stopniu, aby wielkie rzesze kupiectwa były przynajmniej w części uchronione od grożącej im ruiny wskutek zbyt rygorystycznie traktowanej idei reglamentacji.

Przywóz towarów reglementowanych. Centrala Związku Kupców otrzymała z centralnej komisji przywozowej szereg wskazówek, dotyczących składania podań o przywóz towarów reglementowanych. W związku z tem Centralny Związek Kupców prosi petentów o ścisłe przestrzeganie, aby nadsyłane obecnie podania były należycie stemplowane; stempel od podania (zarówno pierwszego, jak i o prolongatę, zmianę i t. p.) wynosi zł. 3 — i od każdego arkusza-załącznika — 60 groszy. Koniecznem też jest notowanie na podaniu tem numeru i kategorji świadectwa przemysłowego. Zaznaczamy, że podania, nie odpowiadające powyższym wymaganiom, zwracane będą przez centralną komisję przywozową petentom do uzupełnienia. — Wymienione dane Centrala Związku Kupców komunikuje zainteresowanym importerom.

Do P. T. Abonentów na prowincji!

Celem uniknięcia omyłek oraz zgodnego księgowania, zechcą P. T. Abonenci „Przeglądu Kupieckiego" przy każdej płatności za abonament do rąk inkasenta — żądać pisemnego pokwitowania.

Bez pokwitowania — nie należy płacić!

Przyczynek do obecnego położenia w handlu.

„Każde przedsiębiorstwo, jeżeli ma być zdolne do życia i rozwoju, musi dawać zyski".

Czy to u nas jest możliwem?

Do tej chwili działalność rządu w stosunku do handlu kierowała się trzema wytycznemi: 1) względem na Skarb Państwa; 2) na zarobek robotnika i jego ubezpieczenia społecznego i 3) na spożywcę jako takiego. — Państwo **negowało** stale **potrzebę** kupieckiego **zysku** przy wymianie towarów bez względu na to, jaką ilość kapitału i jaką intenzywność pracy kupiec ustalić musiał dla swego przedsiębiorstwa.

Krótko mówiąc, **zysk w handlu jest u nas czemś zdrożnem** i niebezpiecznem, który tępić należy i wszelkie dochody z handlu należy **zapomocą śruby podatkowej zniwelować**, a czynią to znakomicie nasze ustawy o podatku obrotowym i dochodowym, z nadbudową 60 kilku rodzajów podatków komunalnych.

W całym świecie przestrzega się prawo gospodarcze — by istniejące przedsiębiorstwa wymiany produktów miały silne podstawy, aby je ochronić przed zniszczeniem, przed podcięciem im korzeni, bo bez nich nie ma możności utrzymania poziomu gospodarczych zdolności **produkcyjnych.**

U nas znaleziono formułę daleko prostszą:

„Tyle musisz dać na Skarb Państwa, tyle musisz zapłacić Gminie, tyle na ubezpieczenia społeczne twych robotników i pomocników, ale towaru ci sprzedawać nie wolno za cenę twojej kalkulacji, bo rząd ochronić musi konsumenta, aby nie został wyzyskiwanym nadmierną ceną".

Gdyby na ten zakaz kupiec zapytać śmiał:

„A co mam uczynić, gdy skutkiem wykonywania tych nakazów przedsiębiorstwo moje zbankrutuje, ja i moja rodzina się spauperyzują?" — to oczywiście rozkazujący mędrzec stanu o to sobie głowy zupełnie nie suszy, bo ma prawdopodobnie małe pojęcie o tym chaosie gospodarczym, w który wepchnięto od lat nasz handel.

Przeminęło wprawdzie w ostatnich czasach straszydło sądu o przestępstwach lichwiarskich cen, ale ustawa istnieje nadal. — Na naszej skórze odczuwamy stale wzrastającą drożyznę, która wskutek nieurodzaju i wskutek stabilizacji złotego niestety prawdopodobnie rosnąć będzie nadal, gdyż wyższe o 10 procent obciążenia podatkowe, podwyższone koszta przewozu i t. d. muszą się odbić na cenach towaru. — Cóż zaś łatwiejszego, jak jakiemuś warcholowi, który redaguje brukowe pismo, wściekłą śliną plunąć w twarz wszelkim zasadom logiki i zawrzeszczeć: „Huzia! policja!! sądami, nahajką lub szubienicą na kupców!"

Nie wiemy, czy rząd obecnie jest skory rozważyć, że handel w swojej większości zubożał i to na skutek kilkakrotnych sanacji, systemu podatkowego, który wyłącznie obciąża miasta i braku zarobków. — Stan ten jest dla rodzimego **przemysłu nie mniej groźnym,** jak dla dotkniętego tym systemem handlu, bo produkcja znaleźć może tylko zbyt przez handel, a skoro handel jest ograniczonym i spauperyzowanym, to zbyt towarów przez to jest utrudnionym i dlatego też jesteśmy świadkami wyjątkowo minimalnej konsumcji.

Całkowite zniesienie nieaktualnej ustawy o walce z lichwę wojenną, jest na czasie; niechaj ten miecz Damoklesa nie wisi dłużej nad zniszczonym kupcem.

Nic o grosza wskutek zniesienia tej ustawy nie podrożeje. — **Za wielka** bowiem jest **konkurencja,** aby dziś jeszcze można było myśleć o żądaniu wygórowanych cen za towary, i to w czasie, kiedy notorycznem jest, że kupiectwo sprzedaje często poniżej kosztów własnych dla zdobycia gotówki, potrzebnej dla zapłaty podatków oraz wierzytelności.

W niedzielę dnia 30 bm. odbędzie się w Salach Krak. Stowarzyszenia Kupców, ul. Grodzka 43, o godzinie 5-tej wieczorem.

ODCZYT

adw. Dra Zygmunta Wasserberga, na temat: „Obecna sytuacja gospodarcza w kraju".

Ze względu na wysoką aktualność tematu, o liczny udział uprasza

Wydział Krak. Stow. Kupców.

Co spowodowało obecną falę protestów wekslowych.

Od ostatnich dni grudnia, przez pierwsze tygodnie stycznia b. r. jesteśmy świadkami, jak ze wszystkich większych środowisk handlowych i przemysłowych dochodzą nas niepokojące wiadomości o dużym procencie **zaprotestowanych weksli.**

Zjawisko to — w ostatnich miesiącach 1926 r. dość rzadkie, — wywołało zrozumiałą konsternację w sferach hurtownego handlu i przemysłu, **obawiających się powrotu nowej fali bankructwa.**

Nie trzeba zbyt filozoficznych dociekań, aby stwierdzić, że przyczyną tego stanu jest śruba podatkowa, która wyciągnęła w ostatnim tygodniu grudniowym i pierwszych tygodniach styczniowych całą płynną gotówkę od kupca detajlisty, przy coraz to zmniejszającym się obrocie handlowym.

Równocześnie przemówił w dniu 18 stycznia do prasy nasz minister przemysłu i zrujnowanego handlu, p. Kwiatkowski. Zestawił cały szereg znanych wszystkim momentów z biegu i rozwoju naszego życia gospodarczego i — oczywiście jak to wypada dla ministra, — widział u nas wszystko **w świetle aż wyjątkowo różowem. Był** — aby krótko określić — **zadowolonym.**

Przemawiał przez prasę ostatnio **pan Czechowicz** i on jest zadowolonym, bo jak nie być zadowolonym, skoro **śruba podatkowa** w ostatnich tygodniach **załatała dziury rządów przedmajowych,** bo stać nas było na zwrot połowy długu w Banku Polskim i nawet mamy rezerwy kasowe.

Powiedział niedawno **niemiecki minister skarbu, Dr. Reinhold, że „jeżeli rząd nie ma trosk budżetowego pokrycia swych wydatków — to społeczeństwo ma troski o pokrycie swoich zapotrzebowań".** — To się odnosi do Niemiec, do państwa, które otrzymało w ciągu ostatnich 2 lat około 1 i pół miljarda dolarów zagranicznego kredytu, a którego spoleczny dochód roczny oblicza fiscus na przeszło 16 miljardów dolarów.

U nas są ministrowie zadowoleni, ale **tego nie może o sobie powiedzieć społeczeństwo w jego wszystkich odłamach.**

Przymiera głodem u nas **urzędnik** niższych dykasterji, a nie stać na najskromniejsze wyżywienie się urzędników wyższych rang, bo pobory są ogólnie niskie, nie stoją w żadnym stosunku do drożyzny artykułów codziennych potrzeb.

Nie jest zadowolonym **bezrobotny,** a nie ma powodu być zadowolonym **robotnik,** — bo nie stać go na zakupno najprymitywniejszych artykułów odzieżowych.

Rękodzielnik w mieście i na wsi **więcej świętuje,** niż pracuje, a jego dochód jest bezwzględnie niezadawalniającym.

Stany wolne mogą mieć wówczas dochody, jeżeli je mają mieszkańcy miast, t. j. stan średni i robotnicy, a skoro już była mowa o rzemieślnikach, to nam wypada klika słów poświęcić kopciuszkowi naszemu, t. j. **handlowi.**

Wiemy przecież wszyscy, że **ustrój podatkowy** w Polsce **jest** wyłącznie **nastawiony na handel,** jako najwydatniejsze źródło stałej dochodowości podatkowej. Wiemy, że niema w całym świecie (nawet po części w Bolszewji) tak **wrogiego dla handlu** ustawodawstwa, jak w Polsce. — Wszelkie rekryminacje kończą się w salonach ministrów pięknem przyrzeczeniem, że „jakoś to się zmieni", „że handel jest przecież dobrodziejstwem społeczeństwa" — wszak „zapobiegliwa, mrówcza praca kupca idzie w parze z rozwojem materjalnym i duchowym państwa" i t. p. piękne słowa mają dla nas **w teorji** ministrowie, a jak to wygląda w praktyce — odczuwamy niestety.

Dziś, dla przyjemności notarjusza, **nikt** sobie **weksli nie daje protestować,** — jest to trochę za drogi sport. — Dziś, **bankrutować** nawet niesumiennym nie bardzo się opłaca, bo to jest równoznacznem z zabiciem sobie na zawsze kredytu i tem samem egzystencji, ale skoro wciąż wzrastają fale protestów wekslowych, to działać musiała siła wyższa, bezwzględna — przeciw której poszczególny **kupiec stał się bezradnym.**

Handel w swojej większości, t. j. w branżach: obuwiowej, galanteryjno-norymberskiej i odzieżowej jest **stale niemal że bez obrotów, zapasy towarów** są nagle wskutek zmian mody, **bezwartościowe i bez nabywcy.** — **Kapitał,** ulokowany w zapasach, jest niemal że zupełnie **stracony.** W branży **mód damskich** szybkie zmiany mody **niszczą** przy małych obecnie obrotach **każdego kupca,** — a gdy jeszcze działa cały system grabszczyzny, gdy się ze strony rządu nie widzi ani na jednym kroku drobnej ulgi, tylko fanatycznie pielęgnuje się wszelkie wskazówki Grabskiego, to nie powinny nikogo dziwić powrotne fale protestów.

Dopóki się nie zmieni mentalność Rządu w kierunku gruntownej zmiany całego systemu podatkowego, tak długo nikt nie ma powodu **„się cieszyć"** z tego, że nasi ministrowie są zadowoleni. **Fala protestów jest huczącem oskarżeniem przeciw obecnemu systemowi podatkowemu i fatalnemu położeniu sfer drobnego handlu.**

Skutki niewykupna należytego świadectwa przemysłowego

lub też niewykupienia wogóle świadectwa przemysłowego unormowane są w art. 98 ust. o podatku przem.

Kto wogóle dla przedsiębiorstwa swojego nie wykupił żadnego świadectwa przemysłowego, ten ulega karze grzywny od 3—20-krotnej kwoty nieuiszczonej za świadectwo. — Pozatem brak świadectwa przemysłowego uprawnia władzę skarbową do zamknięcia przedsiębiorstwa, jeżeli w przeciągu dni 14 od sporządzenia protokołu nie wykupiono świadectwa przemysłowego.

Niewykupienie **właściwego** świadectwa przemysłowego spowoduje nałożenie grzywny do 3-krotnej kwoty, nieuiszczonej za świadectwo przemysłowe.

Podstawą obliczenia kar jest sama cena świadectwa przemysłowego, bez uwzględnienia dodatków na cele samorządowe oraz Izby handlowe i przemysłowe, oraz na szkolnictwo zawodowe.

W razie wniesienia odwołania, które można wnieść przez właściwy Urząd skarbowy albo do Komisji odwoławczej dla podatku przemysłowego, albo również za pośrednictwem Urzędu Skarbowego do Sądu powiatowego, względnie w Kongresówce do Sądu pokoju, grzywna nie może być ściągana aż do chwili rozstrzygnięcia sprawy przez Komisję odwoławczą względnie przez Sąd.

Jeżeli jednak płatnik wniósł odwołanie do Sądu, a Sąd I. instancji wydał wyrok zasądzający, to jakkolwiek płatnikowi przysługuje prawo odwołania się je-

szcze do II. Instancji sądowej, to jednak grzywna, orzeczona przez Sąd I. Instancji, może być już ściągaią.

Powstaje ponadto zasadnicze pytanie, co ma się stać z należytością za świadectwo przemysłowe, czy mianowicie władze skarbowe mogą prowadzić egzekucję na należytość za świadectwo przemysłowe.

Władze skarbowe w ostatnich czasach prowadzą egzekucję na należytość za świadectwa przemysłowe, nie wyczekując prawomocności orzeczenia karnego, twierdząc, że odwołanie skierowane jest tylko przeciwko grzywnie.

Słusznem jest twierdzenie władz skarbowych, że odwołanie płatnika skierowane jest tylko przeciwko grzywnie. — Niesłuszne są jednak konsekwencje, jakie władze skarbowe z tego wyciągają.

Ustawa o państwowym podatku przemysłowym nie zna wogóle orzeczenia co do obowiązku wykupna takiego lub innego świadectwa przemysłowego. Niewykupienie świadectwa przemysłowego spowodować może nałożenie kary pieniężnej względnie zamknięcie przedsiębiorstwa. — Orzekanie o obowiązku wykupna świadectwa przemysłowego takiego lub innego i ściąganie w drodze egzekucji jest dla władz skarbowych zupełnie niepotrzebne, albowiem grzywny, jakie na płatnika mogą być nałożone, są dużo dotkliwsze i wyższe, niż cena świadectwa przemysłowego, a przytem kara może być powtarzana, ponieważ przekroczenie z art. 98 jest przestępstwem ciągłem, a więc powtarzaniem ustawicznem.

Okoliczność, że ustawa nie zna orzeczenia o obowiązku wykupna świadectwa przemysłowego, wynika jeszcze z następującego faktu:

Od wszystkich orzeczeń władz skarbowych przewiduje ustawa o podatku przemysłowym prawo odwołania. — Ustawa wyraźnie przy każdego rodzaju orzeczeniach postanawia, do jakiej władzy należy rozpatrzenie odwołania; ustawa bowiem rozróżnia 3 władze, powołane do rozstrzygania odwołania, a mianowicie: 1) Izbę Skarbową, 2) Komisję odwoławczą dla spraw podatku przemysłowego. 3) Sąd.

Rozstrzygnięcie odwołania od grzywny z art. 98 należy do Komisji Odwoławczej albo do Sądu. Ustawa zupełnie nie mówi o tem, do kogo należy prawo rozstrzygania odwołania od jakiegoś nieistniejącego orzeczenia o obowiązku wykupna takiego lub innego świadectwa przemysłowego.

Gdyby stanąć na stanowisku Władz skarbowych, że orzeczenie o obowiązku wykupna świadectw przemysłowych jest odrębnem od orzeczenia karnego, zwyczajnem orzeczeniem Władzy skarbowej, to w takim razie od tego rodzaju zwyczajnego orzeczenia przysługiwałoby ewentualnie prawo odwołania się do Izby Skarbowej, a więc do władzy zupełnie innej, aniżeli władza, powołana do rozstrzygania o grzywnie. — Zdarzać by się mogło i napewno zdarzałoby się bardzo często, że Komisja odwoławcza lub Sąd uchyliłby orzeczenie karne z tego powodu, że uznanoby żądanie Władzy skarbowej I. Instancji aby płatnik wykupił świadectwo przemysłowe pewnej kategorji za nieuzasadnione, a tymczasem Izba skarbowa orzekłaby, że żądanie Władzy I. Instancji jest jednak uzasadnione. — Otrzymalibyśmy w ten sposób dwa sprzeczne ze sobą orzeczenia. Ustawa jednak, która w każdym poszczególnym wypadku przepisuje władze, powołane do rozstrzygnięcia pewnego odwołania, nie przewiduje zupełnie, kto ma rozstrzygać sprawę takiego lub innego świadectwa przemysłowego.

Nie można przypuszczać, aby ustawa doprowadzić chciała do tego rodzaju absurdu, jaki mieliśmy sposobność zaobserwować:

Płatnik, na którego Urząd skarbowy nałożył grzywny z art. 98, odwołał się od orzeczenia karnego do Sądu, twierdząc, że świadectwo przemysłowe III. kat., jakie dla przedsiębiorstwa swojego wykupił, jest właściwem, a żądanie wykupna świadectwa przemysłowego II. kat. jest nieuzasadnione. — Sądy dwóch Instancji uznały stanowisko płatnika za uzasadnione, uwolniły go od oskarżenia o przekroczenie z art. 98.

Mimo tego jednak Urząd Skarbowy wdrożył egzekucję przeciw płatnikowi dla ściągnięcia różnicy między świadectwem przemysłowem III. kat., a świadectwem przemysłowem II. kat., twierdząc, że Sąd nie miał prawa rozstrzygania o rodzaju świadectwa przemysłowego, a miał prawo jedynie tylko uwolnić płatnika od grzywny, od której go też uwolnił. — To stanowisko władz skarbowych jest oczywiście nieuzasadnione i dla prawnika nie do przyjęcia. Ustawa nie chciała wprowadzać i nie wprowadziła tego rodzaju sprzeczności, — tem bardziej, że — jak na wstępie zaznaczyliśmy — postanowienie takie jest dla Władz skarbowych zupełnie zbyteczne.

Niema więc w ustawie orzeczenia o obowiązku wykupna świadecwta przemysłowego, a dla braku takiego orzeczenia nie można też prowadzić egzekucji na cenę świadectwa, względnie na dopłatę do świadectwa przemysłowego.

Ustawodawstwo gospodarcze.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu przygotowało następujące ustawy, aby je mocą rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej ogłosić po uzgodnieniu przez Radę Prawnicza:

1. Ustawę przemysłową;
2. ustawę górniczą;
3. ustawę o Izbach Przemysłowych i Handlowych;
4. ustawę o Izbach Rękodzielniczych;
5. polską ustawę akcyjną;
6. ustawę o kartelach;
7. ustawę o dostawach rządowych;
8. ustawę o popieraniu nowo powstających przedsiębiorstw przemysłowych;
9. ustawę o Instytucie gospodarczym;
10. ustawę o sprawach morskich (starostwo morskie, rozbudowę Gdyni).

* * *

W Polsce ogólny obszar, należący do większej własności, wynosi 9.454 tysięcy hektarów i jest podzielony na 16.982 folwarków, zatrudniających 601.876 robotników rolnych. Przeciętne zarobki całoroczne za rok 1926/7 wynoszą dla rzemieślnika folwarcznego rocznie 1.728 zł., — fornala 1.408 zł., — sezonowego robotnika 448 zł., — stałej robotnicy 450 zł.

* * *

W październiku 1926 produkcja naftowych derywatów wynosiła 65.802 ton, konsumcja wewnętrzna zapotrzebowała 33.657 ton. W tym miesiącu eksportowano ogółem 38.673 ton, we wrześniu 41.192 ton. Cena za cysternę ropy wynosiła 215 dolarów. Wydobyto 6.340 cystern.

SPRAWOZDANIE

z Walnego Zgromadzenia Związku Stowarzyszeń Kupieckich Małopolski Zachodniej w Krakowie

odbytego we czwartek, dnia 6 b. m. w lokalu Krak. Stow. Kupców w Krakowie, przy ulicy Grodzkiej 43.

Porządek dzienny:

1) Zagajenie.

2) Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia.

3) Sprawozdanie z działalności Związku: a) prezydjum; b) skarbnika; c) Przeglądu.

4) Wniosek Komisji kontrolującej.

5) Dyskusja.

6) Sprawa ryczałtowania podatku obrotowego; świadectwa przemysłowe.

7) Wybór: a) 9 członków Wydziału; b) 2 członków komisji kontrolującej i 2 zastępców.

8) Wnioski i interpelacje.

ad 1) Przewodniczący Prezes Związku p. r. **Schechter**, skonstatowawszy statutem wymagany komplet, otwiera Zgromadzenie. — W zagajeniu wskazuje przewodniczący na dysproporcję, panującą między środkami, stojącymi nam do dyspozycji, a wymaganiami, stawianemi nam przez kupiectwo. Wzywa Zgromadzenie, **aby** przy wnioskach, jakie padną, **liczono się z siłami i możliwościami**. — Wita delegatów z prowincji, którzy nie szczędząc trudów i kosztów, przybyli na Zgromadzenie, aby obradować i współpracować nad podniesieniem dobrobytu i ulżeniem ciężkiego losu ogółu kupiectwa.

ad 2) Odczytano protokół z ostatniego Walnego Zgromadzenia, który to protokół został przyjętym do wiadomości.

Ad 3) Sprawozdanie z działalności Związku i Prezydjum złożył Prezes p. r. **Schechter:** 1) Działalność ta objawiała się indywidualnie, t. j. dla dobra poszczególnych Zrzeszeń prowincjonalnych, jak również dla ogółu kupiectwa. — Odnośnie do spraw ostatnich, wszczęło Prezydjum szeroką akcję w kierunku należytego **poinformowania opinji publicznej** o przyczynach wzrostu drożyzny, wykazując dowodnie, iż za wzrost cen nie może być bezwarunkowo odpowiedzialnem kupiectwo, lecz ogólna sytuacja gospodarcza, będąca wynikiem spadku złotego.

Na **wspólnej konferencji** sfer gospodarczych **z prasą** wykazano, że **towary**, będące na składzie kupiectwa, właściwie **potaniały**, bo zapłacone w walucie zagranicznej, w cenie swej nie podrożały odpowiednio i w stosunku do podrożenia tej waluty. Drugą konferencję odbyto **z władzami**, które uprzednio przez prasę fałszywie informowane, również dopatrywały się w kupiectwie elementu nieproduktywnego i powodującego wzrost drożyzny, skutkiem chęci nadmiernych zysków kupiectwa. — **Efekt** tej akcji **okazał się niebawem**, gdyż prasa zmieniła swoje niesłuszne zapatrywania, a **ustawa o walce z lichwą** nie bywa obecnie stosowaną.

Dopłaty celne. W sprawie tej poczyniono wszelkie możliwe kroki, konferowano z Władzami centralnemi, osobiście, za pośrednictwem przedstawicielstwa sejmowego, Izby Handlowej, memorjałów i t. d. uzyskano zmianę par. 32 rozporządzenia o dopłatach celnych w kierunku zmniejszenia terminu reklamacji Urzędu celnego **do jednego roku** od chwili oclenia, a wyroki Najwyższego Trybunału Administracyjnego na skutek wniesionych skarg (oczekiwane w najbliższym czasie) będą zakończeniem tej akcji.

Reglementacja towarów. W sprawie tej uzyskano **przyspieszenie załatwienia** podań, **zniżenia kosztów** i opłat manipulacyjnych. W związku z tem pozostaje **sprawa paszportów kupieckich,** w którym to kierunku Związek uzyskał również znaczne ulgi o tyle, że już obecnie **łatwiej** jest kupcom uzyskać tańsze paszporty kupieckie za przedłożeniem odpowiednich dokumentów.

Ubezpieczenie społeczne jest jedną z głównych bolączek kupiectwa, gdyż pochłania znaczne sumy, nieproduktywnie lokowane, a liczne formy ubezpieczenia wymagają konsolidacji, ogólnego zmniejszenia opłat i gruntownej reformy. — Związek, porozumiawszy się z innemi Zrzeszeniami zawodowemi, wszczął w tym kierunku szeroko zakreśloną akcję, która z początkiem bieżącego roku znajdzie swoje echo w wiecach ogólno-kupieckich i w prasie. Sprawa ta jest piekącą, nie schodzi z oka Prezydjum, które wykazuje bezsensowność kilku rodzajów ubezpieczeń, jak naprzykład ubezpieczenie pensyjne, ubezpieczenie od wypadku, które nie powinno się odnosić do pomocników handlowych. — **Jarmarki**, które w pewnych miejscowościach usiłowano odbywać w uroczyste święta żydowskie, przesunięto na skutek energicznej akcji Związku na dni powszednie, przez co uratowano wiele egzystencyj najbiedniejszych kupców.

Akcja ratunkowa. Związek bierze udział w tejże, mając swoje zastępstwo w Zarządzie Komitetu ratunkowego Jointu i stara się odpowiednio zasilać miasta prowincjonalne.

Sprawy podatkowe. Podatek przemysłowy i patent niszczą miarowo kupiectwo, gdyż ściągane bywają bez względu na dochodowość, względnie wykazane straty kupiectwa, przez co wzmacnia się jeszcze bardziej ogólne zubożenie sfer handlowych. — Związek nieustannie walczy o całkowite **zniesienie patentu**, w którymto celu wszedł w kontakt i zainicjował szeroką akcję wszystkich Zrzeszeń gospodarczych Rzeczypospolitej. Uzyskano już pewne udogodnienia i można się spodziewać, że Rząd wreszcie da posłuch ogólnemu oburzeniu przeciw tej formie opodatkowania i wreszcie patenty w zupełności zniesie. — Odnośnie do podatku przemysłowego idą usiłowania Związku w kierunku przeniesienia tegoż **na wytwórcę krajowego** , względnie na pobieranie go przy odprawie towaru zagranicznego na granicy Państwa, przez co zamienionym będzie ten najniesłuszniejszy podatek bezpośredni na jedynie racjonalny **podatek pośredni,** obciążający równomiernie wszystkich konsumentów, a nie wyłącznie kupca, dla którego pozycja podatku obrotowego stanowi efektywną stratę, której żadną miarą nie jest w stanie wkalkulować w cenę towaru.

Ograniczenia kredytowe, stosowane wobec kupiectwa żydowskiego, spowodowały Prezydjum do energicznej interwencji w kierunku uzyskania w Komitetach cenzorów oddziałów Banku Polskiego przedstawicielswta kupiectwa żydowskiego, gdyż ci, znając stosunki materjalne kupiectwa żydowskiego, winni decydować o wysokościach względnie wogóle o udzieleniu kredytu kupcom.

Stanowisko Związku **w sprawie projektu Izb Handlowych** pokrywa się ze stanowiskiem Centrali Związku Kupców, o tyle, iż zasadniczo Izby Handlowe powinny

być przedstawicielstwem ogółu kupiectwa, a projekt rządowy, względnie Lewiatana zagraża wprowadzeniem do Izb haseł polityczno - narodowościowych, względnie zmajoryzowaniem kupiectwa żydowskiego, które winno w stosunku do swej liczebności mieć odpowiednią ilość swoich zastępców w Izbach. — Związek domaga się również uprzedniego i wyraźnego zapodania przez Ministerstwo klucza, wedle którego Stowarzyszenia uprawnione będą do wysyłania swych delegatów, względnie wymienienia tych uprawnionych Stowarzyszeń. — Przy tej sposobności apeluje mowca do Zarządów prowincjonalnych Stowarzyszeń Kupieckich, aby przystąpiły do energicznej organizacji i powiększenia liczby swych członków, celem uzyskania odpowiedniego zastępstwa i wpływu na Izby Handlowe, które winny być wyrazicielkami opinji i żądań kupiectwa.

Niestety, skonstatować należy słabe zainteresowanie się Zrzeszeń prowincjonalnych akcją organizacyjną, co uwidacznia okoliczność, iż wiele Zrzeszeń nie przystąpiło jeszcze do naszego Związku, a z pośród członków — wielu zalega z wpłatami, tak koniecznemi do należytego funkcjonowania naszej organizacji — Obszerne sprawozdanie Prezydjum, wykazujące bardzo rozległą działalność w minionym okresie, przyjęte zostało przez Zgromadzenie z uznaniem do wiadomości.

Ad 3 b) **Sprawozdanie kasowe** składa skarbnik Związku, p. r. **Monderer.** Ze sprawozdania tego wynika, iż mimo należenia do Związku 40 Zrzeszeń prowincjonalnych. wpływy są stosunkowo znikome, przez co uniemożliwione są liczne prace, wymagające wydatków.

Ad 3 c) **Sprawozdanie „Przeglądu Kupieckiego"** składa p. r. **Pfeffer,** wykazując, iż organ Związku stoi na wysokości swego zadania, należycie i źródłowo informuje kupiectwo o wszelkich przejawach życia gospodarczego, sprawach podatkowych, jest jedyną trybuną kupiectwa, dochodzącą do rąk Władz i Urzędów, które tą drogą bywają informowane o postulatach kupiectwa, oraz o faktycznej sytuacji w kupiectwie. — Mimo ogólnego uznania dla doniosłości zadań tej jedynej zawodowej placówki, abonenci prowincjonalni nie rozumieją i nie doceniają dostatecznie wielkiej wagi utrzymania i wzrostu swego pisma, co objawia się w wielkich zaległościach za prenumeratę, a w konsekwencji dalszej uniemożliwia rozrost i powiększenie pisma, podniesienie jego znaczenia i t. d.

Ad 4) **Wniosek komisji kontrolującej.** Przewodniczący Komisji kontrolującej, p. **Przeworski,** stwierdziwszy należyte prowadzenie i zamknięcie ksiąg, stawia **wniosek o udzielenie absolutorjum ustępującemu Wydziałowi.**

Ad 5) **Dyskusja:** p. r. **Wallach** wzywa do silnego zorganizowania się prowincji, wykazując konieczność tego w czasie **ogólnego** zrozumienia potrzeby zespolenia wszelkich grup i sfer zawodowych. — Należy stworzyć wielką **instytucję finansową kupiecką,** zasilaną funduszami Jointu oraz kredytami P. K. O.

Delegat z Wadowic, p. **Oster,** wzywa Prezydjum o wykluczenie Stowarzyszeń prowincjonalnych, zalegających z wkładkami. P. **Hammerschlag,** Nowy Targ, stwierdza doniosłą działalność Związku i „Przeglądu Kupieckiego", których skuteczne interwencje odczuł okręg nowotarski i wzywa Prezydjum do dania inicjatywy Zrzeszeniom gospodarczym, aby dla usprawnienia organizacyj prowincjonalnych ustanowić sekretarjaty przy sekretarjatach kahalnych, względnie gminnych; apeluje do delegatów Związku, aby wzięli na siebie obowiązek propagandy „Przeglądu Kupieckiego". oraz kładąc nacisk na doniosłość podatkowych Komisyj odwoławczych, wzywa Prezydjum, aby starało się o odpowiednie zastępstwo w tychże Komisjach. — P. **Rosenblum,** Kraków, przedstawia rozpaczliwe położenie kupiectwa oraz niepomierne ciężary, płynące z tytu rodzajów ubezpieczeń społecznych i domaga się energicznej akcji zapobiegawczej, względnie żądania rozszerzenia niektórych rodzajów ubezpieczenia społecznego (fundusz pensyjny, ubezpieczenie od wypadków) również i na Kongresówkę, która dotychczas tychże nie zna i nas odpowiednio przed niemi nie broni; w razie odczucia na własnej skórze tych rujnujących ciężarów, wszczętą tam będzie niezawodnie silna, wspólna akcja, która wreszcie doprowadzi do zniesienia względnie do zreformowania tych ciężarów. — Sprzeciwia się wykluczeniu niepłacących wkładek Stow. prowinc., lecz jest za odmową interwencyj na korzyść tychże, względnie ich członków aż do chwili wyrównania zaległości.

P. **Honigwachs** wypowiada się za inicjatywą Związku w kierunku pobudzenia i zachęcenia do organizacji miast prowincjonalnych, oraz za wyznaczeniem mężów zaufania w tych miejscowościach, w których trudno jest organizację przeprowadzić. — P. **Ferd. Schenker** jest za odpowiedniem zredukowaniem opłat dla mniejszych i finansowo słabszych organizacyj prowincjonalnych. — P. **Horowitz** domaga się dostatecznego zastępstwa w Komisjach podatkowych, oraz w Izbie Handlowej.

P. **Götzler,** Tarnów, naświetla stosunki tarnowskie, w szczególności przyczyny, które spowodowały rozbrat i utworzenie dwóch wzajemnie zwalczających się Zrzeszeń kupieckich w Tarnowie.

Przewodniczący zamyka dyskusję, tłumaczy kwestje wątpliwe, wyjaśnia sprawę tarnowską i poddaje pod głosowanie wniosek komisji kontrolującej o udzielenie absolutorjum ustępującemu Wydziałowi, który to **wniosek jednomyślnie zostaje uchwalony.**

Ad 6) **Sprawa ryczałtowania podatku obrotowego.** Sprawę tę krótko referował p. r. **Pfeffer,** stwierdzając, iż wskutek działalności Związku naszego. który spowodował sprzeciw sfer gospodarczych wobec zamierzeń wprowadzenia ryczałtu, **tenże** w roku bieżącym **odpadł.**

Ad 7) **Wybory członków Zarządu** (których wynik zapodaliśmy w Nrze 2 „Przeglądu Kupieckiego").

Ad 8) **Wnioski i interpelacje:** p. r. **Spira** stawia następujące wnioski: 1) Stowarzyszenia prowincjonalne winny płacić tytułem wkładek miesięcznych do kasy Związku po 25 groszy od każdego członka. 2) **Wykluczyć** Stowarzyszenia, **zaegające z 6-miesięczną wkładką** i wykluczenie to ogłosić w „Przeglądzie Kupieckim". 3) Każda organizacja winna złożyć pewną kwotę **na fundusz organizacyjny.** 4) Raz na 3 miesiące winny się w ciągu roku odbywać **posiedzenia Wydziału Związku** dla utrzymania ściślejszego kontaktu pomiędzy Związkiem a członkami. 5) Związek winien remonstrować drogą przedstawienia w Prezydjum Sądu Apelacyjnego **przeciw przewlekaniu procesów** w Sądach, co powoduje lekkomyślne pieniactwo. 6) Liczne **ugody sądowe podkopują kredyt** kupiecki. na czem cierpi całe kupiectwo; należy domagać się zreformowania postępowania ugodowego w tym kierunku, aby ustalić minimum

ofiarowanej kwoty na 35 procent, a czas spłaty ograniczyć do 1 roku; zmierza to do usunięcia lekkomyślnego zgłaszania postępowania ugodowego.

P. Emil **Holländer:** Organizacja nasza ma niezmiernie ważne zadanie w najbliższym czasie do spełnienia w związku z licznymi projektami ustaw, co do których winien zabrać głos. Opinja jego będzie jednak jedynie wtedy brana pod rozwagę, jeśli Związek będzie należycie rozbudowany. — Apeluje do Redakcji „Przeglądu Kupieckiego", aby ogłaszała korespondencje z życia prowincji, oraz organizacyj branżowych. — P. **Sch. Pitzele** stwierdza, że przyczyną stosunkowo małych sukcesów działalności Związku przypisać należy wyłącznie **brakowi odpowiedniej współpracy** i odpowiedniego uświadomienia prowincji. Związek winien objąć wszystkich bez wyjątku kupców we wszystkich miastach Małopolski Zachodniej.

P. **Beck,** Zakopane, domaga się interwencii u Władz bezpieczeństwa w kierunku zapewnienia bezpieczeństwa osobistego kupcom żydowskim, wyjeżdżającym do Poznańskiego i na Pomorze.

P. r. **Heumann,** Tarnów, wzywa Prezydjum do porozumiewania się w swych poczynaniach z innemi Związkami zawodowemi dla współpracy dla dobra ogółu kupiectwa, bez względu na narodowość i wyznanie.

P. **Horowitz,** Kraków, domaga się stanowczego protestu przeciw ostatnio ogłoszonym artykułom w pismach warszawskich, zwalającym winę obecnych stosunków gospodarczych na kupiectwo, oraz usunięcia paragr. 32 przepisu o dopłatach celnych, aby Urzędy celne nie miały prawa upominać się dodatkowo o dopłaty, o ile omyłka nie wynikła z prostego działania arytmetycznego.

Walne Zgromadzenie uchwala wszystkie powyższe wnioski traktować jako **wnioski inicjatywy** z tem, iż wzywa się Prezydjum, aby przedłożyło takowe do rozważenia i ostatecznego uchwalenia najbliższemu Wydziałowi Związku.

Przewodniczący zamyka Walne Zgromadzenie gorącym apelem do delegatów, aby w miejscowościach swej działalności krzewili i rozszerzali ideę i konieczność organizacji kupieckiej, dzięki której uda się niezawodnie ulżyć ciężkiej doli tego najbardziej w Polsce obecnie zniszczonego, a ongiś dostatniego stanu.

Orzecznictwo cywilne Sądu Najwyższego.

Ad § 364 uc. Właściciel muru granicznego może być zmuszony do usunięcia zawilgocenia muru, jako wady wywołanej nieodpowiedniemi urządzeniami wewnątrz swej realności, wszakże do niego należy wybór środków, prowadzących do powyższego celu (Orz. S. N. z 15 grudnia 1925, III. Rw. 732/25).

* * *

Ad §§ 869 i 879/3 uc. 1) Odpłatne zrzeczenie się praw spadkowych nie narusza przepisu § 879/3 uc., ani nie sprzeciwia się dobrym obyczajom.

* * *

Ad §1237 uc. Rzeczy, nabyte przez żonę z pieniędzy oszczędzonych, które dał jej mąż na potrzeby gospodarstwa domowego, stanowią własność męża — o ile nie służą do wyłącznego użytku żony. (Orz. S. N. z 7 października 1925, III. Rw. 1724/25).

* * *

Ad § 1336 uc. Wymówienie sobie nadmiernych odsetek zwłoki, gdy kwestja dewaluacji kapitału w rachubę nie wchodzi, przybiera charakter kary umownej. Odsetki takie na zasadzie § 1336 uc. mogą być do właściwej miary zniżone. (Orz. S. N. z 7 lipca 1925, III. Rw. 394/25).

* * *

Ochrona lokatorów. Urząd rozjemczy ma prawo zezwolić na odstąpienie praw najmu, bez względu na zakaz zawarty w umowie, chociażby umowa zawarta była przed wejściem w życie ustawy o ochronie lokatorów. (Orz. S. N. z 25 maja 1925, I. C. 1191/24).

* * *

Budynek, postawiony bez konsensu budowlanego, podlega w. b. dzielnicy austrjackiej ze względu na wyraźne brzmienie art. 2, punkt 1 d) ustawie o ochronie lokatorów. (Orz. S. N. z 7 października 1925, III. R. 1869/25).

* * *

Waloryzacja. Miarodajnym dla przerachowania jest czas zawarcia umowy, a nie czas ziszczenia się warunku, od którego roszczenie było zawisłe. (Orz. S. N. z 4 maja 1926, III. Rw. 755/26).

* * *

Cesjonarjusz, obywatel tutejszy, który nabył wierzytelność od wierzyciela zagranicznego, nie może żądać przerachowania tej pretensji, jeśli w państwie, którego obywatelem jest wierzyciel, podobne roszczenia nie mogą być przerachowane. (Orz. S. N. z 24 sierpnia 1925 III. R. 498/25).

Plaga nagabywaczy.

W ostatnich czasach namnożyła się w Krakowie plaga nawoływaczy, t. j. naganiaczy, którzy przechodzącą publiczność natarczywie zaczepiają, prowadząc do sklepów swoich pracodawców. — W szczególności w Rynku głównym i przy ulicy Grodzkiej niepodobna jest przejść, aby nie zostać zaczepionym przez tych naganiaczy, pracujących dla kilku niesolidnych firm.

Cudzoziemcy nabierają wrażenia, iż znajdują się w jakiemś miasteczku wschodniej, głębokiej Turcji i niejednokrotnie wyrażają swoje zdziwienie i oburzenie, iż w Krakowie toleruje policja takie niekulturalne praktyki jak ciągnienie za poły przechodnia i natarczywe nagabywanie go do czynienia zakupów w danem przedsiębiorstwie.

Dziwnem i niewytłumaczalnem jest, iż Magistrat, który dla względów estetycznych każe usuwać szyldy i portale, celem nadania miastu wyglądu wielkomiejskiego i ściągnięcia turystów, równocześnie pozwala, aby nagabywacze obrzydzali przejezdnym pobyt w samem centrum miasta. — Praktyki te szkodzą również naszej opinji zagranicą, która dziwne musi mieć o nas pojęcie, skoro słyszy o sposobach azjatyckich, jakie w naszym handlu panują. — Byłoby więc koniecznem, ażeby Magistrat i Policja zajęły się tą sprawą, w szczególności aby usunięto tę przyczynę naigrawania się z nas drogą represji zapomocą kar porządkowych.

Czy jest się czem chwalić?

Nasz **przywóz** w roku 1926 wynosił 2,438.489 ton (cyfry w klamrach odnoszą się do roku 1925: 3,410.337 ton), o wartości złotych w złocie 896.226 tysięcy złotych (w roku 1925 1,602.823 tysięcy złotych). Wynika z tego, że przywieźliśmy w roku 1926 o blisko 1 miljon ton surowców i towarów mniej — o wartości mniejszej w kwocie 706.597 tysięcy złotych w złocie.

Środków spożywczych przywieźliśmy mniej o 600 tysięcy ton, wartości 308 miljonów złotych w złocie. Produktów zwierzęcych przywieźliśmy mniej za 40 miljonów, metali i maszyn mniej o 40 miljonów, materjałów i wyrobów włókienistych mniej o 130 miljonów złotych w złocie, nawet instrumentów, przyborów szkolnych, pomocy naukowej, aparaty precyzyjne, pomiarowe — mniej o 14 miljonów złotych w złocie.

Wywóz nasz wzrósł w roku 1926 do 22,303.963 ton (w roku 1925 — 13,602.708), o wartości 1,306.617 tysięcy złotych w złocie (w roku 1925 — 1,727.072), czyli że mimo urodzajów w roku gospodarczym 1925/1926, mimo rabunkowego wywozu żywności ze zbiorów 1926 r. i mimo strajku węglowego, cała nadwyżka wywozu w stosunku do roku 1925 wynosi razem tylko 34 miljonów złotych w złocie. Wywieźliśmy 870 tysięcy wagonów surowców i żywności więcej, jak w roku 1925, co razem poprawiło nasz bilans handlowy o 34 miljonów złotych w złocie.

To co dziś tak cieszy naszych ministrów, — okazać się musi iluzorycznem przy bliższem rozpatrzeniu. — W rzeczywistości bowiem był rok wyjątkowej kiepskiej gospodarki zagranicznego handlu, bo zwiększony wywóz o 44.000 wagonów artykułów żywności, 70.000 wagonów materjałów i wyrobów drzewnych, 5 wagonów cementu i innych wyrobów ceramicznych, 650.000 wagonów węgla, 3.000 wagonów metali i wyrobów z nich, (nawet szlachetnych metali wywieźliśmy za 40.000 złotych więcej, jak w roku 1925), a to wszystko dało tak marne plus w pieniądzu.

Niema się z czego cieszyć, — jeżeli się bliżej przygląda statystyce urzędowej w roku bezwzględnej reglementacji przywozu i roku wyjątkowo dobrej konjunktury wywozowej (strajk angielski i t. d.).

Obecne projekty rządowe w dziedzinie ustawodawstwa socjalnego.

Na skutek zabiegów organizacyj zawodowych pracowników umysłowych, Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej przygotowało już, a częściowo uzgodniło z innemi Ministerstwami szereg projektów ustaw, względnie rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej, regulujących stosunek pracy.

W pierwszym rzędzie jest projekt rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o umowie o pracę pracowników umysłowych.

Następnie idzie projekt Prezydenta Rzeczypospolitej o ubezpieczeniu pracowników umysłowych, który normuje ubezpieczenie tychże:

1. na wypadek braku pracy;
2. na wypadek niezdolności wykonywania zawodu;
3. na starość
   i ich rodzin;
4. na wypadek śmierci ubezpieczonego.

Dalej idzie projekt rozporządzenia o kaucjach, wymaganych od pracowników.

Dalsze projekty z tej dziedziny są następujące:

1. o sądach pracy;
2. o ochronie zdrowia i życia pracowników,
3. o inspekcji pracy;
4. o rozjemstwie;
5. o związkach zawodowych;
6. o umowach zbiorowych.

Z dziedziny ubezpieczeń społecznych są następujące

1. o nadzorze i orzecznictwie w sprawach ubezpieczeń społecznych;
2. o wykonywaniu nadzoru nad kasami brackiemi;
3. o ubezpieczeniu na wypadek choroby i macierzyństwa, niezdolności do zarobkowania, starości i zaopatrzenia pozostałych rodzin;
4. nowelizacja ustawy o kasach chorych.

Z zakresu opieki społecznej:

1. o obowiązku pracodawców przyjmowania nowych pracowników za pośrednictwem Urzędu Pośrednictwa Pracy;
2. nowelizacja ustawy o zabezpieczeniu od bezrobocia i szereg innych.

Czeka zorganizowane kupiectwo ciężka walka wobec zamiarów rządu co do wprowadzenia u nas najbardziej postępowych zdobyczy socjalnych w całej Europie.

Czy stać nasze kupiectwo na takie świadczenia??

Międzynarodowa konferencja ekonomiczna.

W kwietniu b. r. odbędzie się w Genewie międzynarodowa konferencja ekonomiczna. Zwołanie tej konferencji uchwalone zostało przez VI zgromadzenie Ligi narodów, w dniu 24 sierpnia 1925 r.

W czerwcu roku ub. Gustaw Ador podał się do dymisji, a na miejsce jego obrano M. Theunisę, który zapewne zostanie również przewodniczącym konferencji. Zadaniem komitetu było przygotowanie programu prac, porządku dziennego oraz ustalenie daty zwołania konferencji. Na porządku dziennym znajdować się będą między innemi następujące sprawy:

Ogólno-światowa sytuacja gospodarcza, zagadnienia gospodarcze z punktu widzenia poszczególnych krajów, tendencje gospodarcze, mogące wpłynąć na pacyfikację świata, wolność handlu, restrykcje przywozowe i wywozowe, ograniczenie, reglamentacja i monopolizowanie handlu, taryfy celne, traktaty handlowe, pośrednie środki protegowania narodowego handlu i żeglugi narodowej, stan najpoważniejszych gałęzi przemysłu, zdolność produkcyjna, produkcja rzeczywista, konsumcja, wydajność pracy, przyczyny trudności w przemyśle, organizacja produkcji, umowy międzynarodowe z punktu widzenia ich celowości, znaczenie informacji statystycznych, odnoszących się do produkcji, obecny stan rolnictwa w porównaniu z przedwojennym z punktu widzenia produkcji i konsumcji, przyczyny trudności, panujących obecnie w rolnictwie, rozwój organizacji producentów i konsumentów, wymiana międzynarodowa informacji, odnoszących się do kwestji kredytów rolnych, wynalazków, udoskonaleń technicznych i t. d.

Polskę na międzynarodowej konferencji ekonomicznej reprezentować będzie zapewne b. minister przemysłu i handlu, Hipolit Gliwic. Decyzja w tej mierze zapaść ma w najbliższych dniach.

Z życia organizacji.

Dnia 2. stycznia br. odbyło się konstytuujące posiedzenie Wydziału Krak. Stowarzyszenia Kupców. — W skład nowo wybranego Prezydjum weszli pp.: r. **Samuel Schechter** jako Prezes, Wiceprezesami Stow. wybrani zostali pp.: **r. Schenker** Henryk, **r. Neumann** Maksymiljan oraz **r. Dr. Fussmann** Józef, Sekretarzem prezyd. **r. Pfeifer** Rafał, Skarbnikiem **Margulies** Łazarz.

* * *

W niedzielę dnia 23. bm. odbyło się **posiedzenie Wydziału** Krak. Stow. Kupców, na którem omawiano liczne sprawy wewnętrzno-organizacyjne i ogólno-kupieckie. — Powzięto szereg uchwał, między innemi: 1) **zmianę regulaminu** Stow. dla usprawnienia obrad i przyspieszenia wykonania uchwał; 2) postanowiono chwilowo nie podwyższać **wkładek członkowskich**, lecz poczynić starania w kierunku powiększenia liczby członków, przyczem przewidzianem jest ewentualne obniżenie wkładek miesięcznych do 50 groszy dla członków niezamożnych; 3) wobec przygniatającego ogół kupiectwa ciężaru ubezpieczeń społecznych (Zakład pensyjny, ubezpieczenie od wypadków, Kasa Chorych, ubezpieczenie od bezrobocia i t. d.) uchwalono porozumienie się z innemi Zrzeszeniami gospodarczemi, tak miejscowemi, jako też prowincjonalnemi i stołecznemi, celem zwołania w najbliższym czasie **Wiecu ogólno-kupieckiego**, dla zaprotestowania przeciw tym niepomiernym i faktycznych korzyści ubezpieczonym nie przynoszącym ciężarom socjalnym, oraz wystosowania odpowiedniego memorjału do przedstawicieli kupiectwa w Sejmie dla poparcia tej sprawy; 4) **szemat dochodowości** dla użytku komisyj podatkowych, opracowany przed 3-ma laty, jest już nieaktualnym, gdyż w międzyczasie stosunki zarobkowe znacznie się zmieniły, wobec czego uchwalono wezwać poszczególne branże, zorganizowane przy Krak. Stow. Kupców, do opracowania **nowego projektu szematu** i przedstawienia go Władzy skarbowej za pośrednictwem Izby Handlowej.

OSTRZEŻENIE!

Branża obuwiowa uchwaliła zakupywać **tylko** u takich przemysłowców, którzy przywożą ze sobą **próbki** (wzorki), natomiast stanowczo nie będą czynić zakupów u tych, **którzy ze sobą przywożą towary gotowe** na sprzedaż.

Zwracamy uwagę, że wedle obowiązujących w Małopolsce przepisów ustawy przemysłowej, **nie wolno** przemysłowcom lub wojażerom **wozić ze sobą towarów nie zamówionych.** — Towary te mogą ulec konfiskacie, a prócz tego grozi odnośnemu wojażerowi grzywna.

Od Administracji!

Polecamy zaufania godne firmy, ogłaszające się w „Przeglądzie Kupieckim". Przy zamówieniach i zakupach prosimy uprzejmie o powołanie się na „Przegląd Kupiecki".

Stanowisko Związku Stow. Kup Małop. Zach.

w sprawie projektu ustawy o Izbach Handlowych i Przemysłowych.

Jak wiadomo, w sferach gospodarczych rozważanym bywa projekt rządowy w sprawie utworzenia w całej Polsce Izb Handlowych i Przemysłowych na wzór dotychczasowych Izb w Małopolsce i Wielkop. Sprawa ta jest dla kupiectwa pierwszorzędnej wagi, gdyż zadanie Izb polega na ścisłym kontakcie i współpracy z Władzami w kierunku opinjodawczym. Wszelkie zarządzenia Rządu, odnoszące się do handlu i przemysłu, winny być przed ich ostatecznem wydaniem skierowane do Izb, które jako przedstawicielki zainteresowanych sfer, mają się nad danym projektem zastanowić i zdanie swoje Rządowi zapodać. Prócz tego w zakres Izb wchodzi dawanie inicjatywy, informacyj, współpraca w zakresie poruczonym, wogóle cały szereg agend, pierwszorzędnej wagi, mających wzgl. mogących mieć decydujący wpływ na ukształtowanie się i rozwój całokształtu życia gospodarczego.

Zrozumiałem więc jest, iż skład takiej Instytucji, winien dokładnie obrazować i reprezentować sfery przez się zastąpione. Winien być odbiciem dezyderatów kół zainteresowanych i tak jakościowo jak i ilościowo takowe zastępywać. Projekt rządowy nie uwzględnia jednak ściśle tych logicznych konieczności i słuszności. Projekt bowiem przewiduje wybory do Izb aż 3-ma sposobami: 2/5 ma być wybranych bezpośrednio przez wyborców, 3/5 delegowanych przez niewiadome jeszcze Zrzeszenia gospodarcze, a 20% tej liczby ma być dokooptywanych. „Lewiatan" zaś pragnie aż 4 drogi, t. j. z wyborów bezpośrednich, delegacji Związków zawodowych, 10% z kooptacji Izby i 10% z kooptacji Rządu. Przeciw tym stanowiskom występuje kupiectwo żydowskie z całą stanowczością **z przyczyn czysto zasadniczych.** Skoro Izby mają na celu przedstawicielstwo sfer gospodarczych, to tylko one mogą decydować o składzie swych przedstawicieli, a ilość ich zależeć winna jedynie i wyłącznie od ilości uprawnionych do głosowania wyborców. Podobnie jak na skład ciał ustawodawczych wpływają obywatele-wyborcy, tak też i na skład Izb Handlowo-Przemysłowych winni mieć wpływ wyłącznie zainteresowani członkowie danych zawodów.

Wychodząc więc z tego założenia, zgodnem jest kupiectwo żydowskie całej Polski w swem żądaniu sprawiedliwego, bezpartyjnego **wyboru bezpośredniego** do Izb Handlowych. Wszelkie inne sposoby skompletowania Izb będą sztuczne, będą zawierały w sobie niebezpieczeństwo walk partyjnych czy wyznaniowych. Związek Stow. Kupieckich Małopolski Zachodnicj miał wielekroć sposobność wyrażenia powyższego zapatrywania, które w zupełności zgodnem jest i pokrywa się z zapatrywaniem bratniej organizacji Małopolski Wschodniej oraz Centrali Związku kupców w Warszawie.

Z sali odczytowej.

W niedzielę dnia 16 bm. odbył się w lokalu Krakowskiego Stow. Kupców odczyt **adwokata Dr. Henryka Aptego** pod tyt. „Co kupiec wiedzieć powinien o nowych przepisach karno-skarbowych“.

Odczyt zagaił wiceprezes Stowarzyszenia, **p. r. Schenker**, wskazując na wielkie znaczenie, jakie ma zaznajomienie się szerokich sfer kupieckich z postanowieniami karno-skarbowemi, gdyż kupiec styka się na każdym kroku z takowemi i skutkiem nieświadomości, względnie nieznajomości ustawy łatwo i wbrew najlepszej woli może popaść w konflikt z władzami.

Prelegent Dr. Apte wywodzi: — Ogłoszona w Dzienniku Ustaw Nr. 105, ustawa ta ma moc obowiązującą od 1. stycznia 1927, regulując dziedzinę, w której dotychczas trudno było orjentować się nietylko laikom, lecz również i fachowcom — prawnikom. — W miejsce dotychczas obowiązujących 4-ech ustaw dzielnicowych (u nas austrjackiej z r. 1835) wprowadzoną została jednolita, jasna i zwięzła, bo 242 art. obejmująca ustawa, która dzięki dokładnemu opracowaniu jest przystępną nawet dla osób prywatnych. — Najważniejsza zmiana i zaleta nowej ustawy polega na tem, iż śledztwo i orzekanie w sprawach o przestępstwa skarbowe, zagrożone karą **pozbawienia wolności**, przeszły z dotychczasowego zakresu władz administracyjnych **do władz sądowych**, do których społeczeństwo ma bezwzględnie większe zaufanie. — Kompetencja **Władz skarbowych** odnosi się jedynie do przestępstw, **zagrożonych karą pieniężną** (z zamianą na areszt z powodu niemożności ściągnięcia) lub konfiskatą. — Ustawa bowiem przewiduje **kary aresztu** oraz **kary pieniężne**, na które narazić się mogą tak **przestępca**, jako też **pomocnik i uczestnik**. — **Karę aresztu** nakłada się za przestępstwa monopolu spirytusowego, dalej w wypadkach, gdy ktoś dwukrotnie odcierpiał karę, a w ciągu 5 lat z winy umyślnej popełnił nowe przestępstwo skarbowe; kara w takim wypadku może dojść do 6 miesięcy aresztu; dalej karę aresztu nakłada się na zawodowych przestępców, choćby uprzednio nie karanych, na szajkę, na przestępców, przekraczających ustawę za wynagrodzeniem i t. d. — Przewidziane jest **łagodzenie kary**, t. j. zejście przy wymiarze kary **poniżej ustawowego minimum**, w razie okoliczności łagodzących.

Odpowiedzialność karna za przestępstwa, popełnione **przez pełnomocnika, lub członka rodziny**, spada również na pryncypała względnie ojca, o ile tenże z przestępstwa tego — **choćby bezwiednie** — ciągnął korzyści, jeżeli kary nie można ściągnąć ze sprawcy.

Przedawnienie ścigania następuje przy przestępstwie uszczuplenia dochodów Skarbu Państwa lub naruszenia zakazów **przywozu**, przewozu lub wywozu, w ciągu 3 lat od chwili popełnienia czynu karygodnego, a przy innych przestępstwach po upływie 1-go roku, jeżeli w tym czasie ani Władza Skarbowa, ani sądowa nie wdrożyły postępowania karnego. — Po upływie zaś podwójnych czasokresów, potrzebnych dla przedawnienia ścigania — przedawnia również **karalność czynu**, tak, iż po upływie 6, względnie 2 lat od popełnienia czynu, nie może być wydanym skazujący wyrok lub orzeczenie karne; jeżeli od dnia wydania wyroku lub orzeczenia upłynął 2 lub 6-letni okres, a w międzyczasie nie rozpoczęto **wykonania kary**, natenczas następuje również przedawnienie.

Ustawa przewiduje w wypadkach, zagrożonych jedynie karą pieniężną i konfiskatą, **dobrowolne poddanie się karze**, które polega na tem, iż obwiniony może przed wyrokiem wnieść prośbę do I. Instancji skarbowej o pozwolenie mu na **złożenie najniższej kary, przy** równoczesnem **uznaniu konfiskaty** przedmiotu przestępstwa, zapłacenia pojedynczej należytości, oraz **zrzeczenia się** wydania formalnego **orzeczenia karnego**, przez co ewentualnie uniknąć można postępowania karnego. — Dobrodziejstwo to nie odnosi się jednak do przestępców kwalifikowanych (szajka, przestępca zawodowy, ponownie w ciągu 5-ciu lat karany i t. d.).

Nowa ustawa wylicza **15 rodzajów przestępstw** skarbowo - karnych, z pośród których najbardziej kupiectwo tyczyć mogą przestępstwa, wynikające ze spraw **celnych oraz przywozowo - wywozowych**. — Za uszczuplenie należności celnych od przedmiotów, których przywóz, wywóz lub przewóz jest **dozwolony**, przewiduje ustawa karę **4-krotnej** uszczuplonej należności **oraz konfiskatę** danego towaru, od **niedozwolonych** zaś towarów karę **5-krotnej** wysokości oraz **konfiskatę**.

Po odczycie, wygłoszonym nader przystępnie, przy posiłkowaniu się licznymi przykładami z życia praktycznego, rozwinęła się **dyskusja**, która świadczyła o wielkiem zainteresowaniu słuchaczy. — Między innymi **p. Hugo Weinmann** zwrócił uwagę, iż nowa ustawa nie przewiduje, iż rewizje i kontrole skarbowe nie powinny się odbywać u Żydów w dni świąt żydowskich, podczas których religijnym Żydom nie wolno podpisywać protokołów, co w **dotychczas obowiązującej ustawie było** zastrzeżonem, oraz informował się, czy nowa ustawa skarbowo-karna względnie która inna zabrania złotnikom sprzedaży wyrobów złotniczych, nie zaopatrzonych w „cechę“ urzędową.

Przed zamknięciem odczytu wskazywał przewodniczący **p. r. Schenker** na liberalność poszczególnych przepisów ustawy, która została opracowana przez **posła Sommersteina** i wezwał kupiectwo do bliższego zapoznania się tak z tą, jak wogóle z ustawami, co w wielu wypadkach oszczędzi niejednemu mimowolnych przykrości.

KRONIKA.

We środę, dnia 2. lutego b. r. z powodu święta oficjalnego sklepy mają być zamknięte.

Z powodu śmierci błp. Żony naszego członka, p. Henryka **Stiela** w Podgórzu przesyła mu wyrazy serdecznego współczucia **Wydział Krak. Stow. Kupców.**

Baczność akcjonarjusze i udziałowcy! Fatalna i niesumienna gospodarka w wielu Spółkach Akcyjnych zmusiła akcjonarjuszów i udziałowców do samoobrony. W tym celu zawiązał się w Krakowie Związek, który już rozpoczął swoją działalność, a pozostając pod kierownictwem znanych w mieście osobistości, daje gwarancję należytego wypełniania swych zadań.

W szczególności dąży Związek do tego, aby nie dopuścić do dalszego krzywdzenia drobnych akcjonarjuszów. Delegaci Związku biorą udział w Walnych Zgromadzeniach Spółek Akcyjnych, kontrolują działalność tychże oraz występują z rzeczową krytyką tam, gdzie tego zachodzi potrzeba.

Wszak wiadomo, że dzisiaj w większości wypadków akcje przedstawiają minimalną wartość i nie przynoszą akcjonarjuszowi z reguły żadnego dochodu (dywidendy). — Z drugiej strony nie jest tajemnicą, że w czasach konjunktury Zarząd Spółki, względnie t. zw. większość ciągnęła z dochodów Spółki znaczne zyski i korzyści.

Komu zależy na tem, aby raz wreszcie położyć kres tym krzywdzącym stosunkom, ten powinien jak najrychlej przystąpić do Związku, pomny, że powodzenie całej akcji zależeć będzie od siły, jaką Związek będzie reprezentował.

Opłata na rzecz Związku jest minimalna i wynosi tytułem wpisowego 1 zł. i tytułem wkładki miesięcznej 50 gr.

Zgłoszenia ustne przyjmuje: sekretarz Związku Dr. Izydor Maschler, ul. Grodzka 7, telefon Nr. 1033, lub członek Wydziału Związku, inż. Jan Hanusz, we firmie Karol Jarosz i Sp., ul. Florjańska 35, telefon Nr. 3329, — zaś zgłoszenia pisemne oraz wszelką korespondencję należy kierować do biura Związku, ul. Długa 1 (gmach Izby Handlowej i Przemysłowej). Na ewentualną odpowiedź należy dołączyć markę pocztową.